

Intuityvioji pedagogika: Mokytojui/ mentoriui tai reikštų visų pirma išsilaisvinimą nuo nerimo ir baimių. Ryšys su vaiku atsiranda tada, kai mes, suaugusieji, iš tiesų rūpinamės vaiko gyvenimu. Visų pirma ugdytojai dirbame su tais sunkumais, kuriuos patys nešamės per gyvenimą, kitaip šie sunkumai nusės kaip kliūtys tarp mūsų ir vaikų.

Jei sugebėsime susitvarkyti su savo vidiniais konfliktais, kurių mums kyla todėl, kad vaikai paprasčiausiai yra tokie, kokie yra, galbūt mums pavyks išsivaduoti iš noro juos keisti. Tada, tik tada vaikai pagaliau pasijaus suprasti ir teisingai nukreipti.

Mūsų pačių darbas su savimi ir iš to kylantis pasitikėjimu grįstas ryšys su vaikais sukuria saugumą, leidžiantį kiekvienam vaikui augti ir keistis savu tempu.

Svarbi intuityviosios pedagogikos darbo dalis yra suvokimas, kad saugumo ir ryšio neįmanoma sukurti dirbtinai. Dažnai žmonės antrinius reiškinius mėgina paversti pirminiais, egzistenciniais – pinigus, automobilį, mokyklą ir kt. Tai klaidinga, mes tik veltui stengiamės, o blogiausiu atveju visiškai išsenkame, tai rimta civilizacijos liga.

Mes beveik negalime įsivaizduoti, ką reiškia pažinti protu tokius dalykus, kuriuos mes tik patiriame emocijomis. Mūsų nore viską vertinti slypi didžiulis blogis. Čia nekalbama apie vertybių nihilizmą (kuomet nėra svarbi nė viena vertybė). Kalbama apie tokią situaciją, kai žmogus visą laiką vertina kitą, visą laiką vienas dalykas jam geresnis ar blogesnis už kitą. Svarbiausia ne vertinti, bet matyti.

Apskritai intuityviosios pedagogikos tikslas yra kuo greičiau padėti žmogui pamatyti savo ribą, kad pamatytų, kas tai per riba, kas per trukdis. Kad pamažu bent jau asmenines ribas būtų galima praplėsti.

Svarbu dirbti ir asmeniškai su vaiku, ir su visa vaikų grupe, vadinamame visų susirinkime. Grupėse dirbama su įvairiomis krizėmis, su kuriomis susiduria vaikai, kalbama, kas darosi žmogaus viduje ir kaip tai veikia jo santykius su kitais. Tokie pokalbiai vadinami pirminiais šalia kito ugdymo.

Intuityvioje pedagogikoje ugdytojui yra svarbu atpažinti dar viduje tiek abejingumą, tiek priešišumą. Abejingumas yra kur kas efektyvesnė skaldomoji jėga: atsiskiriama, laikomasi atskirai, susilaikoma nuo mainų.

Ateities idealas yra bendradarbiauti su savo priešingybe, su tuo, kas tau svetima. Tuomet galima pajusti viduje gimstančius sprendimo būdus. To jau dabar turime išmokyti vaikus ir patys nuolat mokytis. Tolerancija yra pasenusi kategorija ir dažnai konvertuojasi į abejingumą. Su vaiku susivienyti reikšti neįtikėtinų intuityviosios pedagogikos pastangų.

Gravitacinė pedagogika: tai stipri sąveika tarp materialių kūnų. Dabartinė fizika apibūdina gravitaciją naudodamasi bendrąja reliatyvumo teorija. Tai žinia, kad mes pritraukiame mūsų vertus ir mums skirtus mokinius. Gravitacija – tai, kai objektai traukia vienas kitą. Visatoje nėra trinties, nes didžiąją jos dalį sudaro tuštuma. Žemė ir Mėnulis kartu sukasi aplink bendrą gravitacijos centrą. Planetos aplink saulę neišsibarsto dėl gravitacinės traukos. Žmonės irgi susitinka tuos žmones, kurių jiems reikia, kad tobulėtų. Neformalus nuolatinis savęs, **pedagogikos ir aplinkos** studijavimas turi būti traukiantis **gravitacijos** laukas.

Labirintinė pedagogika: labirintai visada turi taką vedantį į sėkmę, visada yra išeitis vedanti į tikslą. Jame nėra uždarytų sienų. Šių dienų mokslininkai linkę manyti, kad energetiniai labirintai veikia

žmogaus smegenų veiklą. Labirintinė pedagogika tarsi vaikščiojimas labirinto takeliais, kai staigiai pasisukama 180 laipsnių kampu, vienas smegenų pusrutulis persijungia į kitą, ir kol visas labirintas išvaikštomas, šis procesas įvyksta daug kartų. Labirintinėje pedagogikoje visada galima rasti priėjimo būdą prie kiekvieno vaiko. Jei mokytojas/mentorius ieško priėjimo būdo, jo smegenys per trumpą laiką labai stipriai dirba ir tada yra įmanomi įvairiausių gabumų pasireiškimai, atsakymų gavimai, energijos antplūdis ir pan. Labirintinė pedagogika yra susijusi su sakraline geometrija, šviesos laukais. Skirta darbui su savimi, savo vidinio AŠ ieškojimui, atsakymams į klausimus gauti, problemų sprendimui, nusiramimui, svajonių išsipildymui, Kiekvienas šią pedagogiką taikantis gali atpalaiduoti protą ir pajusti, kaip atsiveria širdis ir intuicija.

Žinantis labirintinę pedagogiką nebijo klaidžioti ir ieškoti išeičių, susitarimų.

Nieko nėra šiaip sau – kas mums atrodo blogai, nėra išties blogai, viskas turi savo prasmę. Savo viduje ieškant su vaiku sutarimo būdų dirba VISATA, ŽINOJIMO LAUKAS – jie geriau žino, kiek ir kur mums reikia pabūti. Tai reiškia, kad reikia ne tik tikėti DIEVU, bet ir juo pasitikėti kuriant darnius santykius su vaikais ir kolegomis.

Dvasinė humanistinė pedagogika - tai kas svarbiausia – kas gali vaikų gyvenimą pasukti nepaliaujamo augimo link arba atmetus šį ugdymą sukelti priešlaikinę dvasinę mirtį. Tiek mokslininkų, tiek menininkų jau seniai pastebėta, kad dvasinis ir protinis vystymasis paprastai baigiasi gana anksti. Dauguma žmonių įstringa dvasiniame paauglystės tarpsnyje. Tai yra žmonės toliau mąsto ir jaučia taip, kaip mąstė ir jautė būdami 16–17 metų: tos pačios išraiškos formos, tie patys prietarai. Nieko sau nesiaiškindami, suaugusieji žiūri į gyvenimą kaip mažvaikiai. Biologinis amžius tęsiasi, o dvasinis, sielos – be ugdymo sustoja. Priežasčių tam gali būti įvairių ir ne visada jos aiškiai suprantamos. Bet svarbiausia jų – prasta dvasinė mityba nuo mažų dienų. Labai dažnai nustojama dvasiškai ir protiškai augti dėl nepakankamo dvasinio peno. Žmogus, būdamas nesubrendusios, sužalotos dvasios, tęsia per nesėkmes savo gyvenimą. Dvasinė humanistinė pedagogika padeda gyvenime išlaikyti pusiausvyrą.

„Vaiko dvasinis gyvenimas turi vertę tik tada, kai vaikas pasineria į žaidimo, pasakos, muzikos, šokio, fantazijos, kūrybos pasaulį. Be viso šito jis - tarsi sudžiovintas žiedas“. (V. Suchomlinskis).

Laisvas autonomiškas žaidimas laikomas vaikui svarbiu proto maistu.

Dvasinė humanistinė pedagogika – tai asmenybės auklėjimo teorija ir kūrybinė praktika. Jos pagrindinis suvokimas – tai dvasinis humanizmas, o pedagoginis procesas apibrėžiamas tokia turinio ir priemonių sistema, kurie remiasi šiuo suvokimu.

Vaiko asmenybinis ugdymas(is) grindžiamas sveikos gyvensenos nuostatų formavimu, kultūros vertybių puoselėjimu, etnokultūriniu ugdymu, harmoninga ugdytojo ir ugdytinio sąveika, kurioje kiekvienas vaikas vertinamas kaip asmenybė, pripažįstant jo teisę gyventi ir elgtis pagal prigimtį, šeimoje ir mokykloje kuriant tinkamą aplinką vaiko ugdymui(si).

Visas programos turinys persmelktas dvasingumu, kuris reiškia sugebėjimą priimti, išgirsti ir gyventi su begalybe/paslaptimi/dieviškumu, kuris egzistuoja kiekviename iš mūsų ir aplink mus. Šis ryšys suteikia gyvenimo prasmę, kryptį ir vertybes kasdieninėje kelionėje. Dvasingumas aprėpia ryšius su kitais žmonėmis, su aplinka, kurioje gyvename, mus gaubiančia Visata ir Visagalybe.

Lauko pedagogika: Atlikti naujausi tyrimai Didžiojoje Britanijoje parodė, jog vaikai, augantys labai užsiėmusiose šeimose turi itin mažai galimybių tyrinėti juos supančią natūralią gamtinę aplinką. Tai trukdo normaliai vystyti vaiko socialiniams gebėjimams bei ilgalaikėje perspektyvoje daro žalą fizinės bei emocinės sveikatos vystymuisi. Būtent dėl to yra labai svarbu, kad mokykloje ši problema būtų pastebėta ir imtasi jos sprendimų.

„Šiai dienai, jeigu mokyklos ugdymo programoje yra įtraukti ugdymo lauke elementai tai tik dėl to, jog mokytojai supranta buvimo lauke vertę ir naudą.

Orientavimasis vien tik į akademinis pasiekimus nustumia į šalį galimybę su vaikais pabūti lauke ir mokytis iš patirimų už mokyklos durų, o būtent tai, vaikams kaip asmenybėms, turėtų teigiamą poveikį visą likusį gyvenimą," – teigia Plimuto Universiteto (Didžioji Britanija) mokslininkė Sue Waite.

Lauko pedagogikos mokytojams/ mentoriams, reikia turėti dvi meiles – mylėti vaikus ir gamtą. Dar būtinas atsparumas, pastabumas, empatija, atsakomybė, darbštumas iniciatyva ir motyvacija.

Lauke ugdomi:

1. Sveikas ir laimingas kūnas ir protas
2. Sociali ir savimi pasitikinti asmenybė
3. Bendradarbiauti linkusi ir mokanti tai daryti asmenybė
4. Aktyvus pasaulio pilietis mylintis gamtą
5. Savarankiškas, kūrybiškas mokymasis
6. Pastabumas, vienybė su gamta

Demokratinis ugdymas: tai į lygiateisiškumą, vaiko saviugdą, savarankiškumą, atsakomybę ir pareigą orientuota ugdymo sistema, kuri remiasi vaiko vidinio pasaulio individualumu, teise savitai reikštis, mokytis pagal savo galimybes ir tempą tam paruoštoje aplinkoje. Demokratinis ugdymas orientuotas ir į kitokį pedagogo vaidmenį. Jis čia ne moko, bet padeda mokytis, tampa konsultantu, padėjėju, patarėju, moko mokytis. „Ne mokyti reikia, bet padėti mokytis“ – yra pasakiusi M.Montessori. Demokratinis ugdymas vadovaujasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Valstybinės švietimo strategijos 2003 - 2012 metų nuostatose nurodytais bendraisiais švietimo principais:

- *laisvės drausmėje principas*. Laisvė apibrėžiama kaip kontrolė, kurią vaikas įgyja apvaldydamas

pats save ir aplinką. Tikra laisvė diegiama atitinkamai paruoštoje vertingoje aplinkoje, kuri ribojama tam tikromis normomis, taisyklėmis, įstatymais.

- ***Prigimties poreikio patenkinimo principas.*** Kiekvienas vaikas iš prigimties turi vidinę energiją, kurios dėka susiformuoja asmenybė. Ugdymo procese svarbu šias prigimtines galias puoselėti bei sudaryti sąlygas joms atsiskleisti. Vaiko prigimtis neturi tik siaurų ugdymo tikslų: išmokti skaičiuoti, skaityti, rašyti ir t.t. Jam svarbiausia sukordinuoti judesį, padėti atsiskleisti asmenybei, vystyti psichinius procesus, suvokti gyvenimo prasmę: mąstymą, dėmesį., atmintį, kalbą ir t.t.

- ***Vaiko veiklos nepertraukiamumo principas.*** Asmenybė vystosi sąlytyje su gamta, socialine, daiktine, erdvine aplinka. Pagrindinė ugdomojo proceso forma individualus darbas, kuris kaitaliojamas su grupine ar spontaniška vaiko veikla. Kiekvienas vaikas darbą pasirenka individualiai ir pats nustato darbo trukmę.